

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Katedra psychologie a patopsychologie

**PRACOVNÍ A ŽIVOTNÍ SPOKOJENOST UČITELŮ
VYBRANÝCH ŠKOL**

Bakalářská práce
Andrea MARTINŮ

Vedoucí práce: PhDr. Soňa Lemrová, Ph.D.

Olomouc 2020

Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 7. 5. 2020

.....

Martinů Andrea

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr, Soně Lemrové, Ph.D. za podněty a připomínky při vypracování práce. Poděkovat bych chtěla také všem pedagogickým pracovníkům, kteří byli ochotni a věnovali svůj čas k vyplnění dotazníku.

ANOTACE

Tématem mé bakalářské práce je zjištění pracovní a životní spokojenosti učitelů vybraných škol. Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit míru pracovní a životní spokojenosti učitelů ve vybraných dimenzích vybraných škol. Zjistit, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích u učitelů základních škol a střední školy a v neposlední řadě, zda pracovní a životní spokojenost učitelů souvisí s délkou praxe.

První část mé bakalářské práce obsahuje teoretickou část, kde jsou vymezeny pojmy týkající se pracovní a životní spokojenosti, ale také školství do kterého patří učitelská profese a historický vývoj.

Druhou částí bakalářské práce je část praktická, kde jsou uvedeny výzkumné cíle, použité metody pro sběr dat a charakteristika respondentů. Dále je praktická část zaměřena na kvantitativní výzkum pracovní a životní spokojenosti učitelů vybraných škol. Pro toto šetření byl zvolen standardizovaný Dotazník životní spokojenosti autorů J. Fahrenberga, M. Myrteka, J. Schumachera, E. Brählera. Pro zjištění rozdílnosti pracovní a životní spokojenost jednotlivých škol jsem zvolila Studentův t-test. Pro zjištění, zda pracovní a životní spokojenost souvisí s délkou praxe, byla zvolena statistická metoda korelace.

Klíčová slova

Pracovní spokojenost; životní spokojenost; práce; školství; profese učitele.

ANOTATION

The topic of my bachelor thesis is the work and life satisfaction of teachers of selected schools. Bachelor thesis is divided into theoretical and partical part.

The aim of my thesis is to determine the level of work and life satisfaction of teachers in selected dimensions of selected schools. To find out whether there are in satisfaction in the monitored dimensions of primary and secondary school teachers and, last but not least, whether the work and life satisfaction of teachers is related to the length of practice.

The first part of my thesis contains a theoretical part, which defines terms related to work and life satisfaction, but also education, which includes the teaching profession and historical development.

The second part of the thesis is the partical part, where the research goals, methods, characteristics of respondents and method of data collection are given. The partical part is focused on quantitative research of work and life satisfaction of teachers of selected schools. For this survey, the standardized questionnaire of authors' Life Satisfaction was chosen J. Fahrenberga, M. Myrteka, J. Schumachera, E. Brählera. To find out differences in work and life satidfaction of individual school, I chose Student's test. To determine whether work life satisfaction is related to the length of practice, a statistical method of correlation was chosen.

KEYWORDS

Job satisfaction; life satisfaction; work; education; teacher profession

OBSAH

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 Práce	9
1.2 Pracovní spokojenost.....	9
1.2.1 Faktory ovlivňující pracovní spokojenost	11
1.3 Pracovní spokojenost učitelů.....	11
1.3.1 Faktory ovlivňující pracovní spokojenost učitelů	12
1.4 Osobní pohoda a životní spokojenost.....	12
1.4.1 Faktory ovlivňující životní spokojenost	13
1.5 Školství.....	15
1.5.1 Historický vývoj profese učitelství.....	16
1.5.2 Učitel	17
1.5.3 Profese učitele	18
1.6 Předchozí výzkumy k pracovní a životní spokojenosti učitelů	19
2 PRAKTICKÁ ČÁST	21
2.1 Výzkumné cíle.....	21
2.2 Použité metody pro sběr dat	22
2.2.1 Dotazník životní spokojenosti	22
2.3 Charakteristika respondentů	23
2.4 Pracovní a životní spokojenost u učitelů vybraných škol ve vybraných dimenzích DŽS.....	25
2.5 Pracovní a životní spokojenost učitelů základních škol a střední školy.	26

2.5.1	Pracovní a životní spokojenost učitelů základních škol	26
2.5.2	Pracovní a životní spokojenost učitelů Střední školy Uničov	28
2.6	Podrobná analýza pracovní a životní spokojenosti mezi základními školami a střední školou.....	29
2.6.1	Porovnání výsledků vybraných dimenzí DŽS u ZŠ a SŠ	29
2.6.2	Zjištění rozdílnosti mezi mírou spokojenosti u ZŠ a SŠ	30
2.7	Výsledky souvislosti mezi délkou praxe a spokojeností učitelů vybraných oblastí DŽS.....	30
2.8	Diskuse	32
2.8.1	Limity práce	33
ZÁVĚR	34
Seznam použité literatury.....		35
Seznam grafů.....		40
Seznam tabulek		41
Seznam příloh.....		42

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá pracovní a životní spokojenosti učitelů vybraných škol. Pracovní a životní spokojenost je důležitou součástí života člověka a ovlivňuje jeho kvalitu. Pracovní spokojenost tvoří pro většinu dospělých pracujících lidí součást spokojenosti se životem. Pracovní spokojenost je výsledkem působení mnoha faktorů a ovlivňuje chování jednotlivce. Pokud je jednatel v práci spokojen, odráží se to v jeho chování, výkonech a celkovém pracovním klimatu. Platí to i v případech pracovní nespokojenosti, která se projevuje nižší životní spokojeností a mnoho dalšími faktory.

Toto téma jsem si vybrala, protože jsem budoucí učitel praktického vyučování a odborného výcviku středních škol a z toho důvodu mě zajímá, jak jsou současní učitelé praktického vyučování a odborného výcviku středních škol spokojeni v životě a zaměstnání, protože míra životní a pracovní spokojenosti by mohla být rozhodující, zda bych v tomto odvětví chtěla pracovat, a protože míra pracovní a životní spokojenosti se promítne do pracovních výkonů.

Bakalářská práce se bude zaměřovat na respondenty vybraných základních škol a střední školy. Dotazníkovým šetřením budu zjišťovat, jak jsou učitelé na konkrétním pracovišti spokojeni. Pro svůj výzkum jsem si vybrala kvantitativní metodu sběru dat a to dotazníkové šetření. Zvolila jsem standardizovaný Dotazník životní spokojenosti autorů J. Fahrenberga, M. Myrteka, J. Schumachera, E. Brählera.

Teoretická část se zabývá pracovní spokojeností, konkrétněji pojmem práce, pracovní spokojenosti učitelů a faktory, které ovlivňují pracovní spokojenost. Dále pak osobní pohodou, životní spokojeností a faktory ovlivňující životní spokojenost. V teoretické části se budu dále zabývat školstvím, jeho historickým vývojem a profesí učitele.

V praktické části se budu věnovat použitým metodám pro sběr dat, charakteristice respondentů, distribucí a interpretací získaných výsledků z dotazníkového šetření

Cílem mé bakalářské práce je zjištění míry pracovní a životní spokojenosti učitelů ve vybraných dimenzích u vybraných škol. Jaká je pracovní a životní spokojenost na jednotlivých školách, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u základních škol a střední školy a v neposlední řadě, zda pracovní a životní spokojenost učitelů souvisí s délkou praxe.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části se budu zabývat stručně popisem pojmu práce, pracovní spokojenost obecně, konkrétněji pracovní spokojenosti učitelů a dále se zde budu věnovat faktorům, které ovlivňují jakoukoliv pracovní spokojenost a faktorům, které ovlivňují pouze pracovní spokojenost učitelů. Teoretická část mé bakalářské práce se bude věnovat také pojmům osobní pohoda a životní spokojenost a faktorům, které ovlivňují životní spokojenost. Popíši zde stručně školství, ale i jeho historii. Dále budu věnovat pozornost pojmu učitel a profese učitele. Poslední část teoretické práce bude obsahovat výčet několika již vyhodnocených výzkumů, týkající se pracovní a životní spokojenosti učitelů, ale také pracovní a životní spokojenosti učitelů související s délkou praxe.

1.1 Práce

Dle (§2, odst. 1, ZP) je práce „závislou prací, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“

Práce je významným činitelem v životě každého dospělého člověka, ovlivňuje jeho působení v mnoha oblastech a zasahuje do jeho každodenního života. Práce je hlavní činnost, ve které člověk stráví velkou část svého života. Práci člověk věnuje mnoho času, často i svoje osobní volno, vykonává námahu a překonává překážky. Práce uspokojuje velkou část lidských potřeb a patří mezi hlavní činnost života jednotlivce, je chápána jako nejdůležitější lidská činnost, která zasahuje do naší osobnosti, partnerských vztahů a i mimo pracoviště. (Průcha, 2002)

Bedrnová a Nový (2002) uvádí, že kvalifikaci práce můžeme chápat jako vymezení konkrétních činností, povinností, práv a odpovědností, které jsou důležité pro vykonávání konkrétní pracovní funkce.

1.2 Pracovní spokojenost

Dle Paulíka (1999) je pracovní spokojenost jako pojem obecně chápána nejednotně a má mnoho teorií. Pracovní spokojenost se považuje za subjektivní komplexní jev, založený na hodnocení jednotlivých složek, podmínek a okolností výkonu učitelské profese.

Dle Průchy (2002) je jedna z teorií pracovní spokojenosti obecně chápána jako psychický stav jednotlivce, pro který je charakteristický pocit radosti, štěstí, sebedůvěry a optimismu vzhledem k podmínkám daného pracovního prostředí a ke svým vlastním pracovním výsledkům.

Spokojenost můžeme chápat jako subjektivní součást aktuálního psychosomatického stavu. Pro spokojenost i psychický stres je důležité, jak se jedinec v určitých situacích chová a jak tyto situace řeší. Pokud je jedinec v ohrožení nastává stresová reakce, která je spojena s nespokojeností. Situace, ve které jedinec prožívá radost a štěstí vede ke spokojenosti. Spokojenost nebo naopak nespokojenost vychází i z běžných nestresových situací. Podstatný vztah ke spokojenosti mají dispozice, které se podílejí na zajištění odolnosti vůči zátěži. Může se jednat o pozitivní myšlení, psychickou stabilitu, optimismus nebo sebedůvěru. Důležitými ukazateli spokojenosti a nespokojenosti jsou tělesné pocity a emoce. (Paulík, 1999)

Kollárik (1986) rozlišuje dvě pojetí pracovní spokojenosti:

- Spokojenost s prací – jedná se o hodnocení pracovní činnosti samé, naplně práce a podmínek v práci.
- Spokojenost v práci – zahrnuje širší kontext podmínek, které spadají pod to, co znamenají a vyjadřují pojmy profese a zaměstnání.

V teorii se často uvažuje o spokojenosti a nespokojenosti jako o dvou krajních veličinách jedné souvislé dimenze. Každé životní situaci člověka lze přiřadit určitou pozici na škále spokojenost – nespokojenost. Existuje i možnost neutrálního hodnocení ani spokojen, ani nespokojen. (Paulík, 1999)

Bedrnová a Nový (2002) ve své knize uvádí, že na pracovní spokojenost působí dvě odlišné skupiny faktorů. Jednou z nich je skupina faktorů vnějších, hygienických. Pokud tyto faktory působí nepříznivě, vedou u pracovníků k pracovní nespokojenosti a na motivaci působí negativně. Pokud naopak působí příznivě, vedou pouze k pracovní spokojenosti, nemají vliv na motivaci pracovníků. Druhou skupinou faktorů jsou faktory vnitřní, tzv. motivátory. Pokud jsou tyto faktory v nepříznivém stavu, u pracovníků způsobují pracovní nespokojenost a pracovník není motivován k práci. V opačném případě u pracovníků faktory vyvolávají pracovní spokojenost a dostatečnou pracovní motivaci.

Ke spokojenosti nebo nespokojenosti je vztah emocí a prožívání komplikovaný. Z jednoho pohledu je spokojenost určitým poznávacím korelátém emocí stojícím na pozadí jednotlivých emocionálních dějů. Na druhé straně spokojenost a nespokojenost může být východiskem, od kterého se emoce odvíjejí. Lze říci, že za různých okolností stejný tělesný pocit nebo emoční kvalita, jako je např. smutek, strach, nadšení může být jednou prožívána jako uspokojivá jindy jako neuspokojivá. (Paulík 1999)

Spokojenost vystupuje jako uspokojení ze smysluplné práce, pocitu naplnění a radosti z vlastního uplatnění. Může jít také o uspokojení člověka na úrovni nízkých cílů, typu mně to stačí, nepotřebuji se více snažit. U prvního pojmu je spokojenost popisem stavu, ve druhém případě ji můžeme chápat jako hnací sílu a ve třetím případě může být

i překážkou v jakékoliv oblasti lidské práce. Ve světě nacházíme u každého člověka několikanásobnou strukturu spokojenosti, která obsahuje velké množství prožívaných vztahů ke všemu, co ho v práci obklopuje. Může se jednat o spolupracovníky, podmínky v práci, události a další. U některých převládá v tomto směru spokojenost, u jiných nespokojenost. Nedá se říci, že by celková spokojenost nebo nespokojenost člověka byla aritmetickým součtem jeho spokojeností nebo rozdílem nespokojeností. Jde o výslednou podobu toho, jak jsou jednotlivé elementy spokojenosti pro člověka subjektivně důležité. (Bedrnová, Nový a kol., 2002)

1.2.1 Faktory ovlivňující pracovní spokojenost

Dle Provazníka (1997) a Paulíka (1999) mezi nejčastější faktory ovlivňující pracovní spokojenost patří:

- Obsah vlastní práce a charakter práce,
- mzdové ohodnocení,
- vedoucí pracovník,
- možnost pracovního postupu,
- spolupracovníci, dobré mezilidské vztahy
- organizace práce a řízení,
- podmínky práce, za kterých je práce vykonávána
- samostatnost rozhodování
- důležitost a sociální prestiž práce.

Kollárik (1986) do skupiny faktorů, které ovlivňují pracovní spokojenost, zařazuje osobnostní faktory, jako jsou:

- věk,
- pohlaví,
- vzdělání,
- rodinný stav,
- pracovní zkušenosti.

1.3 Pracovní spokojenost učitelů

Obecněji pojmy pracovní spokojenost a nespokojenost jsou často chápány také jako jevy blízké nebo shodné s pracovním postojem, ve kterém se završuje hodnocení, tělesné pocity, emocionální zážitky, myšlenky i představy. U učitelů je pro vykonávání učitelské profese pracovní spokojenost důležitým faktorem. Od velmi nespokojených

učitelů se nedá předpokládat, že budou úspěšní, na druhou stranu učitelé, kteří vykazují pracovní spokojenost, můžeme očekávat, že budou úspěšní a užiteční při vykonávání své profese. (Průcha, 2002)

Lze rozlišit dva základní teoretické psychologické přístupy pracovní spokojenosti. Jeden přístup považuje pracovní spokojenost za určitou zážitkovou dimenzi, kterou lze vyjádřit škálou s dvěma protikladnými póly spokojenost a nespokojenost. Druhý teoretický přístup chápe pracovní spokojenost a nespokojenost jako dvě nezávislé dimenze, které jsou ovlivňovány různými stránkami práce. (Paulík, 1999)

Dle Paulíka (1999) můžeme spokojenost učitelů chápat jako subjektivní pracovní podmínky učitelské profese i jejich souvislosti do prožívání prostřednictvím kognitivního hodnocení. Učitel posuzuje své pracovní podmínky podle toho, jak vychází z jeho zájmů, potřeb, aspirací, postojů i hodnot.

1.3.1 Faktory ovlivňující pracovní spokojenost učitelů

Existuje mnoho faktorů, které ovlivňují pracovní spokojenost. Mezi nejdůležitější faktory podle Paulíka (1999) patří:

- Spokojenost s žáky,
- spokojenost s kolegy,
- spokojenost s nadřízenými,
- spokojenost s materiálním vybavením,
- spokojenost s prostředím,
- spokojenost s platem.

Spokojenost učitelů musíme hodnotit podle dvou hledisek. Do vnějšího hlediska zařazujeme sociální, politické a ekonomické podmínky. Druhým hlediskem jsou osobnostní charakteristiky jednotlivých učitelů. (Šimíčková, 2010).

U základních, středních a vysokých škol se spokojenost s jednotlivými faktory liší. Paulík (1999) uvádí, že učitelé středních škol dávají přednost zájmu žáků před dobrým pracovním kolektivem oproti učitelům na základních školách. Vysokoškolští učitelé vykazují spokojenost při dostatku času na práci a odpočinek, dostatek pomůcek na výuku a výzkum a kvalitní materiální vybavení školy.

1.4 Osobní pohoda a životní spokojenost

Dle Kebzu a Šolcové (2005, s. 84) je „*Osobní pohoda definována jako dlouhodobý či přetrvávající emoční stav, ve kterém je reflektována celková spokojenost člověka s jeho životem.*“ V literatuře je osobní pohoda označováno jako well-being.

V české terminologii se pojem well-being užívá nejčastěji jako pojem „pohoda“. Někdy se užívá také pojmy „životní spokojenost“, „prožitek“, nebo „pocit blaha“, „stav, kdy se člověk cítí dobře“, pojmy „štěstí“, nebo „radost“. K nejčastěji používaným komponentům v minulosti, které byly označovány, jako konstrukty osobní pohody patří dlouhodobé pozitivní a negativní emoční stavy, štěstí, životní spokojenost, sebehodnocení a spokojenost v důležitých oblastech života. Osobní pohoda je v nejširším smyslu tvořena dvěma složkami, kognitivní a emoční. Hlavními emočními komponentami osobní pohody jsou dlouhodobě prožívané emoce, jejich intenzita a frekvence. Aby byl jedinec v osobní pohodě, musí převládat pozitivní emoce nad těmi negativními. Další emoční komponent osobní pohody je štěstí. Štěstí je to stav protikladný depresi, kde převládají pozitivní emoce. Mezi hlavní kognitivní komponent osobní pohody patří **životní spokojenost**. (Kebza a Šolcová, 2005)

Blatný et al. (2010, s. 198) popisuje pojem životní spokojenost jako „*vědomé, globální hodnocení vlastního života jako celku.*“

Kalman et al. (2010, s. 53) definuje životní spokojenost jako „*hodnocení rozmanitých oblastí života jednotlivcem a je poměrně stálá a v průběhu života v porovnání se spontánními pocity, které se člověku spojují s právě prožitou zkušeností.*“

Dle Kebzu a Šolcové (2005) má životní spokojenost úzkou souvislost s další kognitivní složkou osobní pohody, spokojeností v subjektivně významných životních oblastech. Do těchto oblastí patří obvykle rodina, přátelé, sociální postavení, ekonomický status a zaměstnání. Mezi poslední kognitivní komponent osobní pohody patří sebehodnocení. V současnosti s velmi širokým pojetím osobní pohody začalo být sebehodnocení považováno za neoddělitelnou součást stavu pohody. Pojem well-being je kromě psychologické podstaty úzce propojen s pojmem zdraví a také s životním stylem, který zahrnuje množství potenciale působících rizikových i projektivních faktorů. Významnou součástí komplexu osobní pohody je také tělesná zdatnost, zejména vliv pohybové aktivity na osobní pohodu, která je důležitým faktorem osobní pohody, má příznivý krátkodobý i dlouhodobý účinek na psychickou pohodu obzvláště příznivě ovlivňuje sebeúctu, úzkost, depresi, tenzi a stres.

1.4.1 Faktory ovlivňující životní spokojenost

Dle Kebzu a Šolcové (2005) mezi faktory ovlivňující životní spokojenost, patří:

Demografické faktory

Do této skupiny patří věk, manželství, rodina, pohlaví, vzdělání a zaměstnání.

Faktory chování a projevů

Jako jsou:

- Sebeúcta, která je jedním z nejvýraznějších činitelů životní spokojenosti.
- Temperamentní vlastnosti, kde výzkumy prokázaly, že osoby extroverti a emočně stabilní osoby jsou více spokojeni se svým životem, než introverti a neurotici.
- Inteligence a optimismus.
- Pozitivní iluze, které podporují naši schopnost starat se o druhé a schopnost být spokojený a šťastný, podporuje motivaci a efektivnější výkon. Lidé s nízkým sebevědomím a depresí tyto iluze nemají.
- Sociální kontakt.
- Životní události.
- Aktivita, kterou se zabývá aktivační teorie a podle které způsobuje pocit štěstí, když se člověk angažuje v nějaké činnosti nebo aktivitě.

Biologické faktory

Dle Řehulku (2016) mezi nejdůležitější biologické faktory patří zdraví, které působí na aktuální životní pohodu. Troufám si říct, že pokud není člověk zdravý, tak není spokojen. Rozhodla jsem se proto, tomuto pojmu více věnovat. Pojem zdraví se čím dál tím více objevuje nejen v medicíně a přírodních vědách, ale začíná se objevovat i ve společenských a technických disciplínách.

Klasická definice Světové zdravotnické organizace říká, že „*zdraví je stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody, a nejen nepřítomnost nemoci nebo vady.*“ (WHO, cit. dle Řehulku, 2016, s. 7)

Dle Vurma (2007, cit. dle Řehulku, 2016, s. 7) bychom našli ještě další definice, kdy je zdraví definováno jako „*stav nepřítomnosti nemoci nebo tělesných defektů.*“ Tato definice je z roku 1948. Novější definice z roku 1977, kde je zdraví definováno jako „*schopnost vést sociálně a ekonomicky produktivní život.*“

Z výše uvedených definic pak můžeme rozlišit zdraví negativní a zdraví pozitivní. Negativní zdraví můžeme tedy chápat jako nepřítomnost nemoci a jedná se o tradiční model, který je využíván praktickými lékaři. Člověk je zdravý pokud se na něm nenajdou žádné nemoci. Pozitivní zdraví nám říká, že člověk může být méně nebo více zdravý. Vědomé úsilí člověka zaměřené na zlepšení a udržování zdravotního potenciálu znamená aktivní přístup ke zdraví. (Řehulka, 2016)

Dle Kalmana (2010) mezi nejdůležitější determinanty životní spokojenosti patří:

- Zdravotní stav,
- věk,
- fyzická výkonnost,
- sociální vztahy a životní události.
- osobnostní charakteristiky,
- sociální vazby,
- dosahování stanovených cílů.

Stejné determinanty životní spokojenosti uvádí i Blatný a Osecká (1998).

1.5 Školství

Školství je součástí celkového vzdělávacího systému a jednou ze sfér sociálních služeb. Řehulka (2016) uvádí, že školství je specifickou vzdělávací oblastí, která má své tradice, pravidla a zákonitosti. Svoje pravidla, povinnosti, nároky a zátěže má i práce ve škole. Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení podle § 7 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon.

Dle (UNHCR ©2017) do vzdělávacího systému ČR patří:

- Mateřské školy - od školního roku 2017/2018 je vzdělávání v Mateřské škole v posledním roku před nástupem na základní školu povinné.
- Základní školy - základní škola patří do povinné školní docházky, která trvá devět let.
- Střední školy - vzdělání na střední škole není povinné. Žák může nastoupit na gymnázium, střední odborné učiliště, střední odbornou školu, nebo konzervatoř.
- Vyšší odborné školy - absolvent tohoto studia získá titul DiS. Na vyšší odbornou školu se mohou přihlásit všichni, kteří úspěšně ukončili střední vzdělání.
- Vysoké školy - studium na vysoké škole se člení na:
 - Bakalářské studium – absolvent získá titul Bc.
 - Navazující magisterské studium – trvá zpravidla dva roky a je zakončené získáním titulu Mgr.
 - Magisterské studium – např. u oborů právo, lékařství, umění. Doba studia je 4 až 6 let.

- Doktorské studium – tyto programy jsou tři nebo čtyřleté a absolvent získá titul Ph.D

Schéma vzdělávacího systému v ČR

Viz příloha č. 1 této bakalářské práce.

1.5.1 Historický vývoj profese učitelství

Dle Průchy (2002) o učitelství lze obecně říci, že existuje od dob, kdy se vyučování stalo činností a někteří jedinci se na ni specializovali a jiní jedinci nebyli schopni tuto činnost provádět. Typickým příkladem jsou nejstarší řemesla, jako kovářství, tkalcovství nebo léčitelství. V pravěké společnosti existovaly způsoby, kterými se předávaly poznatky o přírodě, člověku, náboženské a mravní normy, symboly, rituály aj. z generace na generaci. Přenos těchto poznatků zajišťovali kněží, šamani, stařešinové, náčelníci kmenů, kteří patřili mezi první edukátory v historii lidstva.

Jůva (2007) uvádí první zmínky o školství již od 4. tisíciletí př. Kristem v Egyptě, Mezopotámii a Persii. Školy vznikaly v chrámech a panovnických dvorech a základní výuka probíhala v oblastech stavebnictví, vojenství, medicíny, vědy a v neposlední řadě v oblasti písma. Rozvoj věd, umění a filozofie probíhal ve vyspělejších antickém Řecku a Římě a vedl ke zdokonalení teorie výchovy – pedagogiky. V té době byli učitelé především učenci a filozofové, kteří rozvíjeli teorii výchovy a její různá pojetí. Teoreticky i prakticky obohatili pedagogickou výchovu jména jako Sokrates, Platon, Aristoteles.

Učitelská profese byla ve středověku součástí církevní edukace. Vyučovalo se v klášterních a katedrálních školách za účelem přípravy duchovenstva. Sami kněží byli učitelé a vyučovali prostřednictvím latiny. Zvrat ve vývoji učitelské profese přinášely univerzity, které byly v Evropě zakládány od 12. století. Mezi tyto univerzity patří univerzita v Bologni, která byla založena v roce 1224, univerzita v Oxfordu, založena v roce 1168 a v neposlední řadě univerzita v Praze, založena v roce 1348. Univerzity přispívaly k rozvoji celkové vzdělanosti, a také produkovaly nový typ profesionálního edukátora, tj. vysokoškolského učitele. V historii českého učitelství se staly důležitým mezníkem školské reformy za vlády Marie Terezie. Marie Terezie byla habsburská císařovna a česká královna, která podporovala hospodářství své říše, k jehož rozvoji reorganizovala školství. V platnost vstoupil nový model struktury rakouského a tedy i českého základního školství, vypracovaný pedagogickým odborníkem J.I.Felbigerem v roce 1774. (Průcha, 2002)

Dle Průchy (2002) metoda spočívala v zavedení povinné šestileté školní docházky a zřízení *tří typů* základních škol:

- Školy triviální – zde probíhala výuka základní gramotnosti, tzn. čtení, psaní, počítání, náboženství. Jednalo se o školy v obcích i městech.
- Školy hlavní – byly zřizovány ve velkých městech krajů a vyučovalo se v nich více předmětů, jako přírodopis, geometrie, základy hospodářství atd., sloužily k přípravě budoucích úředníků, řemeslníků a vojáků.
- Školy normální – školy působily pouze v hlavních městech zemí nebo provincií a vyučovalo se v nich pouze německy.

1.5.2 Učitel

Dle Průchy (2002) je učitel kvalifikovaný pedagogický pracovník, který vzdělává a vychovává. Patří mezi základní činitele vzdělávacího procesu a je zodpovědný za přípravu, řízení, organizaci a výsledky tohoto procesu.

Průcha (2002) uvádí, že v každé historické době společnost vytváří určité představy o tom, jaké charakteristiky by měl učitel mít. Úspěšný a dobrý učitel není dán jen svými osobnostními vlastnostmi, ale jeho úspěch a efektivnost výchovné práce je výsledkem vzájemného působení tří faktorů:

- Osobnost učitele,
- osobnost žáků,
- pedagogická situace.

Osobnost učitele je klíčový faktor, který ovlivňuje výchovu a vzdělávání. Učitelé mají své osobnostní vlastnosti, které jsou při výchově a vzdělávání důležitější, než jejich samotné vědomosti. Za dobrého učitele můžeme považovat učitele, který s žáky dokáže navázat opravdový vztah, který podporuje jejich společenský vývoj, takový, který dokáže předat vědomosti a dovednosti a rozvíjet všestranně vývoj žáků. Učitel dává vzor žákům svým chováním v hodinách, v různých společenských a morálních situacích. (Fontana, 2003).

Učitel vedle svých pedagogických dovedností, působí celou svou osobností, která je rozhodujícím faktorem úspěchu jeho práce a významně se podílí na formování společenské prestiže, což se odráží v jeho sebevědomí a pracovní ctivosti. Lze říci, že osoba, která chce vychovávat, formovat, učit a zdokonalovat lidi, musí umět dosáhnout těchto cílů nejdříve sám u sebe. Učitel by měl dbát na rozvoj své osobnosti a zvládat náročnost své profese. (Průcha, 2002)

1.5.3 Profese učitele

Dle Řehulky (2016) nad profesí učitele přemýšlelo v dějinách mnoho autorů. Masaryk, který se v Čapkových Hovorech s T. G. M. označuje za učitele a uvádí seznam, které by měl učitel mít:

1. Měl by znát všeobecnou historii.
2. Je nutné vzdělání národohospodářské, nejen všeobecné ekonomiky.
3. Musí být vzdělán v morální statistice.
4. Musí znát sociologii.
5. Musí mít vzdělání psychologické.
6. Vyžaduje vzdělání v biologii, filozofii a dětské psychologii.
7. Musí mít vzdělání umělecké (literární).

Masaryk patří mezi zastánce akademického vzdělávání učitele a jeho výrok „Co dá národ učiteli, to třikrát i desetkrát vyzíská“ platí i dnes. (Řehulka, 2016)

O učitelích a učitelské profesi je mnoho odborné literatury, jak u nás tak i v zahraničí. V žádné jiné profesi se člověk nevydává tak pozornosti, zkoumání a kritice ostatních lidí, jako učitel svým žákům a současně v žádné jiné profesi nemá člověk takovou možnost formovat, ovlivňovat, poznávat a pracovat s mladými lidmi. Žák bere učitele jako model společnosti, a proto je profese učitele velká odpovědnost. (Průcha, 2002)

Profese znamená „*povolání spojené s určitou kvalifikací nebo odbornými znalostmi a dovednostmi, většinou vykonávané na základě zákonného oprávnění.*“ (Průcha, 2002, s. 19)

O učitelské profesi by se mělo mluvit jako o profesi a ne jako o zaměstnání. Zaměstnání klade důraz na pracovní dovednosti a pracovní zařazení. Na druhou stranu profese klade důraz na sociální a psychologické hledisko. Profese je také definována schopnostmi a osobnostními vlastnostmi. Učitelská profese je určena vysokou úrovní odborných znalostí. Ve společenském systému má učitelská profese praktický, sociální a ekonomický dopad. Pedeutologie je vědní obor, který se zabývá teorií učitelského vzdělávání a profesního rozvoje pedagogických pracovníků. (Průcha, 2002)

Práce učitele je náročná a podílí se na ni mnoho faktorů. Dle Průchy (2002) mezi faktory patří:

- „Požadavky na učitelovy vědomosti,
- požadavky na učitelovy osobní vlastnosti,
- požadavky na učitelovo chování,
- požadavky na učitelův soukromý život,
- požadavky na učitelovu veřejnou činnost.“

Měly bychom se pozastavit také nad důležitostí a vážností každé profese. Prestiž učitelské profese je u veřejnosti vysoká, což je opak toho, že sami učitelé jsou spíše skeptičtí v hodnocení své profese. (Průcha, 2002)

Jak na tom byla prestiž povolání v roce 2019, můžete vidět v příloze č. 2 této bakalářské práce.

1.6 Předchozí výzkumy k pracovní a životní spokojenosti učitelů

Z výzkumu Paulíka (1999), kde byli osloveni učitelé základních, středních a vysokých škol z různých míst České republiky a dále sociální pracovníci pro doplňující srovnávání, bylo zjištěno, že průměrné škálové hodnocení pracovní spokojenosti na jednotlivých škálách se blíží variantě spíše spokojen. U učitelů vysokých škol je spokojenost oproti ostatním školám významně vyšší. Na všech typech škol je relativně vyšší zastoupení spokojených u žen. Nejvíce jsou vidět rozdíly na prvním stupni základních škol, kde je malý počet respondentů mužského pohlaví a potom na vysokých školách. Rozdíl je také v nespokojenosti učitelů. Více nespokojených učitelů bylo zastoupeno ve skupině mužských respondentů než ve skupině žen. Dá se tedy říci, že ženy jsou v učitelské profesi více spokojeni než muži. Průměrná spokojenost sociálních pracovníků není statisticky významně odlišná dle pohlaví. Nejvyšší spokojenost je u učitelů na vysokých školách obzvláště u žen. Stejně spokojeni jsou i sociální pracovníci. Na druhé straně největší počet nespokojených učitelů bylo na druhém stupni základních škol a středních školách. Přitom častěji byli nespokojeni muži než ženy.

Nejvíce výzkumů spokojenosti učitelů související s osobnostními vlastnostmi prováděl Kollárik (1979) a jeho spolupracovníci. Jeho výsledky ukázaly, že pracovníci s vyšší úrovní inteligence byli více nespokojeni. Další osobnostní vlastnosti, které zvyšují nespokojenost v práci, jsou pasivita a emocionální labilita, neuroticismus, nepřizpůsobivost a podezřívavost. U nespokojených pracovníků byla např. emocionální labilita výrazně vyšší.

D. Hamplová (2004) provedla výzkum, který se zabýval vztahem mezi životní spokojeností a sociodemografickými charakteristikami, jako je věk, pohlaví, vzdělání, rodinný stav, typ partnerského soužití a spokojenost s prací. Výsledky výzkumu ukázaly, že mezi muži a ženami neexistuje statisticky významný rozdíl ve vnímání životní spokojenosti. S rostoucím věkem u obou pohlaví se životní spokojenost významně snižuje. Ve výzkumu, který provedli O. Řehulková a E. Řehulka (2008), zkoumali závislost životní spokojenosti na věku. Z výsledků výzkumu bylo zjištěno, že i přes nespokojenost se zdravotním stavem, s rostoucím věkem se zvyšuje životní spokojenost. Dle výzkumu Kollárika (1979) mladší pracovníci mají tendenci být nespokojeni a až s přibývajícím věkem pracovní spokojenost stoupá. Období do 30 let

je pro člověka období zvýšené nespokojenosti, od 45 roku dochází k realističtějšímu přístupu k životu a tím i k poklesu nespokojenosti.

Výzkum B. Vašina (2010) se zabýval souvislostmi mezi životní spokojeností a jednotlivými typy škol. Zjistil, že se největší nespokojenost objevovala u učitelů středních škol, nejvíce na gymnáziích a středních odborných školách. Naopak nejvíce spokojeni byli učitelé na základních školách. Výzkum Žežulku (2014), který prováděl analýzu pracovní spokojenosti učitelů na základních školách ukázal, že učitelé na základních školách jsou nejvíce spokojeni s délkou své dovolené, možnostmi pracovat z domova a s délkou pracovní doby. Nespokojeni jsou v oblasti finančního ohodnocení. Učitelům na základních školách vadí také pokles prestiže jejich povolání. Téměř většina oslovených učitelů bere svou profesi práce učitele jako poslání a myslí si, že povolání učitele není ve společnosti uznáváno. Z výzkumu Dvořákové (2005), která vypracovala práci na téma Vnímání pracovní a životní spokojenosti učitelů středních škol, bylo zjištěno, že celková spokojenost u učitelů se nachází v oblasti průměru. Nízká úroveň je pouze v dimenzi Finanční situace, ale i po převedení na standardní hodnoty tuto dimenzi lze považovat za průměrnou. Výzkum Pracovní spokojenost středoškolských učitelů, který provedla v roce Dolanská (2016) ukázal, že na středních státních a soukromých školách ve zlínském kraji vykazují učitelé ke svému zaměstnání ambivalentní, neutrální postoj. Co se týká spokojenosti v jednotlivých oblastech, učitelé pocítují nespokojenost v oblasti mzdy, kariérního růstu a zaměstnaneckých výhod. Spokojeni jsou v oblasti vztahů mezi spolupracovníky, se způsobem komunikace a druhem či podstatou práce. Studentka také zkoumala, zda spokojenost učitelů souvisí s pohlavím, délkou praxe a druhem školy. Zjistila, že tyto tři faktory, statisticky významně nesouvisí se spokojeností středoškolských učitelů.

Studie P. Kusáka a E. Urbanovské (2005) zjišťovala, zda má délka praxe souvislost se spokojeností učitelů. Z výzkumu vyplynulo, že se zvyšující dobou praxe roste spokojenost učitelů s jejich prací a zaměstnáním. Dle Paulíka (1999) pro učitele s praxí do 5 let je nejdůležitější zájem žáků a pohodová atmosféra ve třídě. Negativně na ně působí nedostatky v materiálním vybavení školy. Učitelé s praxí 6 – 10 let oceňují ve své práci možnost předávání zkušeností a vědomostí žákům. Důležitý je pro ně také klid na práci a kvalita mezilidských vztahů na pracovišti a tím i finanční ohodnocení za svou práci. Negativně na ně působí nekázeň žáků a společensky nedocenená učitelská profese.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část mé bakalářské práce vychází z části teoretické. Pro uspokojivý život a s ním spojený dobrý pracovní výkon je nutná určitá míra spokojenosti, jak v soukromém životě tak i pracovním. Učitelská profese je psychicky náročným povoláním. Pracovní výkon je nedomyšlitelně spojen s vlivem různých faktorů, mezi které nejčastěji patří obsah a charakter práce, mzdové ohodnocení, dobré mezilidské vztahy, důležitost a sociální prestiž práce. Pracovní výkon je také spojen s životní spokojeností. Mezi faktory ovlivňující životní spokojenosti patří demografické faktory, faktory chování a projevů, a biologické faktory, kde je nejdůležitější faktor zdraví. Troufám si říct, že pokud není člověk zdravý, tak není spokojen. Větší nároky kladené na učitele středních škol oproti základním školám jsou přípravy na státní maturity a samotné zkoušení u maturit. Je zde potřeba také větší připravenosti učitelů, neboť střední školy bývají zastoupeny více žáky, učivo je složitější a některé předměty se vyučují ve dvouhodinovém intervalu. Spokojenost s prací bývá ovlivňována kromě jiného také délkou praxe, věkem, pohlavím a osobnostními vlastnostmi. Zajímá mě tedy, jak jsou učitelé spokojeni s prací a životem ve vybraných dimenzích při neustále rozvíjející se společnosti.

2.1 Výzkumné cíle

Pro svůj výzkum jsem si zvolila hlavní cíl, několik dílčích cílů a na základě rešerše stanovila hypotézy. Pokusila jsem se již dříve zjištěné poznatky porovnat s výsledky mého souboru učitelů.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je mapování pracovní a životní spokojenosti učitelů vybraných škol, protože pracovní a životní spokojenost je důležitá pro vykonávání jakékoliv profese.

K mým dílčím cílům patří:

- Zjistit míru pracovní a životní spokojenosti učitelů základních a středních škol.
- Zjistit, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u základních škol a střední školy.
- Zjistit, zda pracovní a životní spokojenost učitelů souvisí s délkou praxe.

S přihlédnutím na již dříve uskutečněné výzkumy, jsem si následně stanovila hypotézy.

- H_1 : Učitelé na základních školách jsou statisticky významně spokojenější v oblasti *práce a zaměstnání*, než učitelé na střední škole.

- H_2 : U vybraných učitelů existuje statisticky významná pozitivní korelace mezi zvyšující se délkou praxe a spokojeností učitelů s *prací a zaměstnáním*.

2.2 Použité metody pro sběr dat

Ve své práci jsem zvolila kvantitativní výzkum. Jako výzkumný prostředek jsem zvolila standardizovaný Dotazník životní spokojenosti. Výzkum probíhal v období prosinec až leden.

2.2.1 Dotazník životní spokojenosti

Dotazník byl vytvořený německými autory M. Myrtekem, J. Schumacherem a E. Brählerem v roce 1986. Dotazník životní spokojenosti obsahuje deset oblastí – Zdraví; Práce a zaměstnání; Finanční situace; Vztah k vlastním dětem; Vlastní osoba; Volný čas; Manželství a partnerství; Sexualita; Přátelé, známí a příbuzní; Bydlení. Oblast sexualita jsem ze svého dotazníku vyřadila, protože si myslím, že otázky na toto téma jsou příliš osobní a respondenti by na ně neodpověděli, anebo by dotazník nevyplnili vůbec. Data získaná z dotazníku jsem v každé oblasti sečetla a vypočítala odpovídající hrubé skóre. Hrubé skóre jsem pak podle tabulek převedla na staninové hodnoty (ST 1 – ST 9) podle pohlaví a věku, aby bylo možné výsledky srovnat s normami, které rozdílly ve věku a pohlaví zohledňují.

Každá oblast obsahuje sedm tvrzení a respondenti na tato tvrzení odpovídali na bodové škále od 1 do 7, kde 1- znamená *velmi nespokojen(a)* a 7- *velmi spokojen(a)*. Životní spokojenost vybraných oblastí, budu počítat součtem hrubých skóre z jednotlivých oblastí, a ty následně převedu na staniny podle norem.

Popis jednotlivých oblastí Dotazníku životní spokojenosti J. Fahrenberga et. al. (2001) a jejich zkratky:

- **Zdraví (ZDR)** – jsou zde zahrnuty otázky typu, jak jsou respondenti spokojeni se svým zdravotním stavem, duševní a tělesnou kondicí, se svou duševní výkonností, obranyschopností, atd.
- **Práce a zaměstnání (PAZ)** – jak jsou respondenti spokojeni se svým postavením na pracovišti, se svými úspěchy, s možnostmi postupu, s atmosférou, s pracovními povinnostmi a s pestrostí.
- **Finanční situace (FIN)** – respondent zde hodnotí míru spokojenosti se svým platem, se svým životním standardem, hmotným zajištěním, budoucími možnostmi výdělků, atd.
- **Vztah k vlastním dětem (DET)** – zde respondent hodnotí míru spokojenosti se vztahem mezi ním a jeho dětmi, hodnotí míru uznání, společné aktivity.

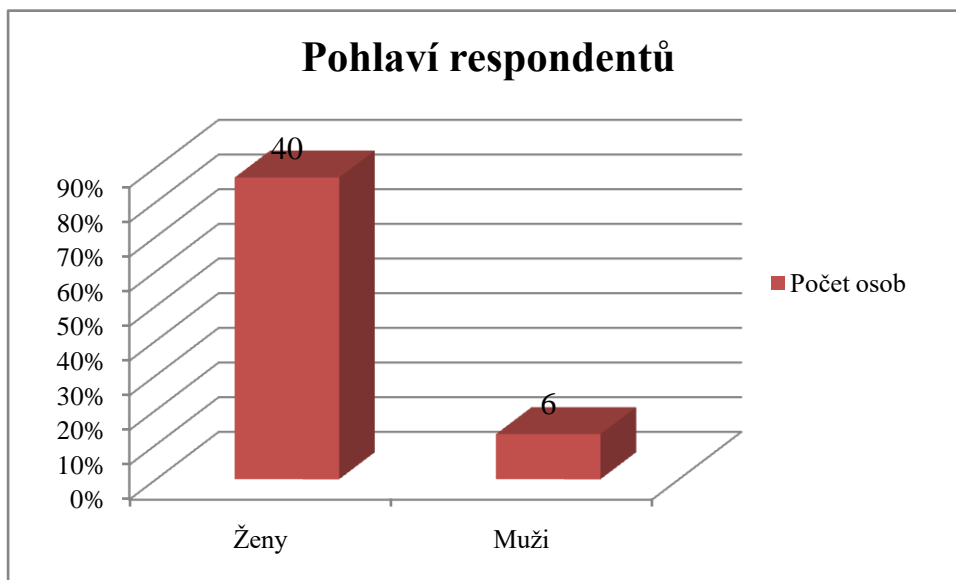
- **Vlastní osoba (VLO)** – respondenti v této oblasti hodnotí míru spokojenosti se svými schopnostmi, dovednostmi, se svým vnějším vzhledem, sebevědomím a sebejistotou, se svým charakterem, vitalitou a se vztahem s ostatními lidmi.
- **Volný čas (VLC)** – v této oblasti se hodnotí spokojenost s délkou dovolené, množstvím svého volného času, kvalitou odpočinku, spokojenost s dostatkem času pro své zájmy, časem, který můžeme věnovat blízkým osobám a s pestrostí volného času.
- **Manželství a partnerství (MAN)** – respondenti, zde hodnotí požadavky, které na ně klade partnerství nebo manželství, hodnotí míru spokojenosti se společnými aktivitami, upřímností a otevřeností svého partnera, pochopením, náklonností a něžností, s bezpečím a ochotou pomoci.
- **Přátelé, známí a příbuzní (PZP)** – v této části respondent hodnotí, zda je spokojen s okruhem svých přátel a známých, s kontaktem se svými příbuznými, pomocí a podporou od svých přátel a známých, společenskou angažovaností, atd.
- **Bydlení (BYD)** – respondent v této oblasti hodnotí míru spokojenosti s velikostí, stavem, polohou a standardem svého bytu, s výdaji za svůj byt, dosažitelností dopravních prostředků a míru zátěže hlukem.

2.3 Charakteristika respondentů

Pro svůj výzkum jsem si vybrala tři školy. Jednou z nich je Základní škola v Újezdě u Uničova. Tuto školu jsem si vybrala, protože se nachází v místě mého bydliště. Odchodila jsem v ní povinnou školní docházku, a proto je mi také blízká. Druhou školou je Základní škola v Uničově, jedná se o školu speciální a třetí školou je Střední průmyslová škola v Uničově. Tuto školu jsem si vybrala, protože jsem zde maturovala.

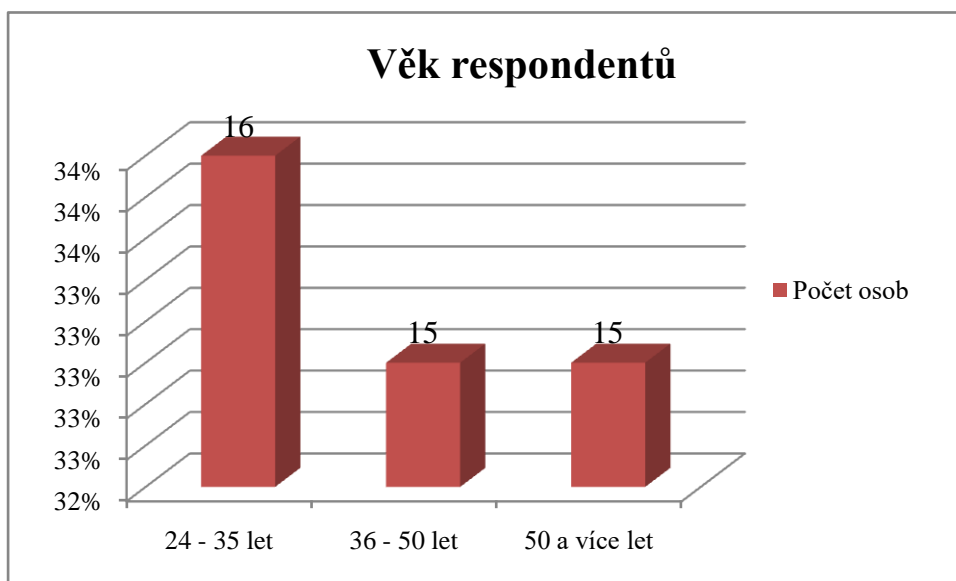
Celkem bylo rozdaných 65 dotazníků, ale vrátilo se mi jich pouze 46. 11 dotazníků ze Základní školy v Újezdě, 19 dotazníků ze Základní školy speciální v Uničově a 16 dotazníků ze Střední průmyslové školy Uničov. Z celkového počtu respondentů bylo 40 žen (87 %) a pouze 6 mužů (13 %). V následujícím grafu č. 1 můžete vidět, že mezi respondenty převládá ženské pohlaví.

Graf č. 1: Pohlaví respondentů celkového souboru (N=46)

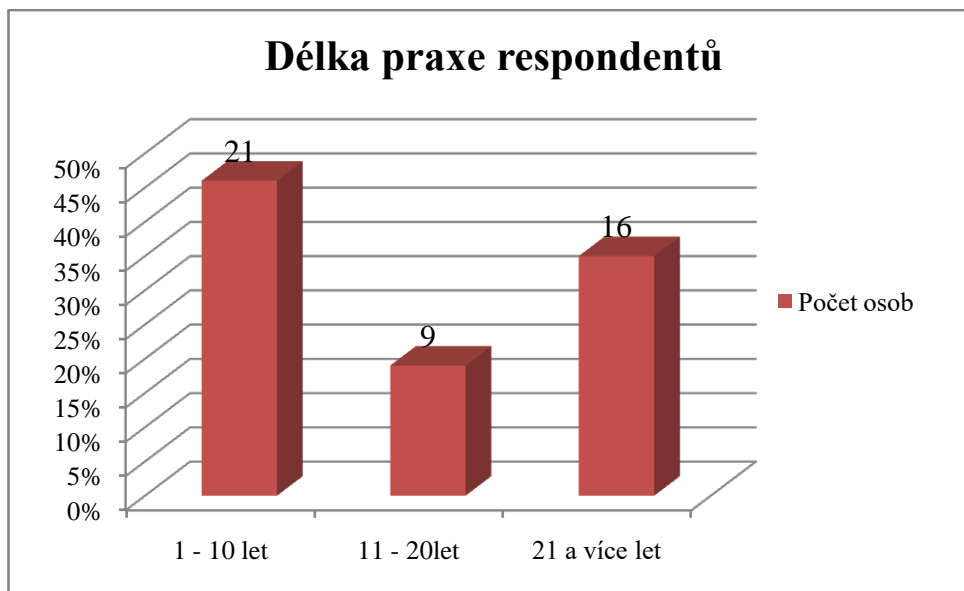
Při zkoumání celkové spokojenosti učitelů hraje důležitou roli také věk. Průměrný věk mužů je 47 let. Průměrný věk žen je 42 let. Abych Vám více přiblížila věk respondentů, rozhodla jsem se ho rozdělit na tři intervaly. První interval, zahrnuje učitele ve věku od 24 do 35 let, jde spíše o učitele mladšího věku. Druhý interval zahrnuje učitele středního věku od 36 do 50 let a poslední interval zahrnuje učitele staršího věku i učitele v důchodu, jde o interval 50 let a více. Na následujícím grafu č. 2, můžete vidět, že v jednotlivých intervalech věku, je téměř stejný počet respondentů. 16 respondentů je věku od 24 – 35 let a 15 respondentů je věku od 36 – 50 let a 50 a více let.

Graf č. 2: Věk respondentů celkového souboru (N=46)

Délku praxe jsem se rozhodla jako oblast věk rozdělit na intervaly, abych mohla určit kolik respondentů a v jakém intervalu bylo nejvíce zastoupeno. Průměrná délka praxe respondentů je 15 let. Pro větší přiblížení a přehled jsem hodnoty rozdělila na intervaly od délky praxe 1 - 10 let. V této skupině se učitelé považují spíše za mladší a začínající. Do skupiny učitelů s délkou praxe od 11 – 20 let, patří učitelé se střední délkou praxe. Poslední skupinou jsou učitelé s délkou praxe 21 a více let, kam se zařazují učitelé s dlouholetou praxí a mnohaletými zkušenostmi. Největší počet zastoupených respondentů je s délkou praxe od 1 do 10 let, celkem 21 respondentů, tj. 46 %. V intervalu délky praxe od 11 do 20 let je 9 respondentů (19 %), 16 osob (35 %) se nachází v intervalu délky praxe 21 a více let. Z těchto údajů vyplývá, že na vybraných školách učí spíše začínající učitelé.

Graf č. 3: Délka praxe respondentů celkového souboru (N=46)

2.4 Pracovní a životní spokojenost u učitelů vybraných škol ve vybraných dimenzích DŽS

Výstupy z dotazníkového šetření jsem rozdělila na staniny, aby byly výsledky, více přehlednější. Stanin 1 – 3 představuje podprůměrnou spokojenost, stanin 4 – 6 představuje průměrnou spokojenost a stanin 7 – 9 pak vykazuje nadprůměrnou spokojenost. Výsledky byly prezentovány pomocí hrubých skóre, které byly následně převedeny na příslušné staniny.

V následující tabulce č. 1 jsou uvedeny výsledky vybraných dimenzí DŽS pro celý soubor podle dosažených staninových hodnot. Kromě oblasti zdraví, u všech

dalších sledovaných oblastí vykazoval soubor více jak v 50 % průměrnou spokojenost ve sledované oblasti. Poměrně veliké zastoupení nespokojenosti bylo zaznamenáno u faktoru zdraví (48 %).

Tabulka č. 1: Tabulka absolutních a relativních četností výsledků DŽS převedené na staniny u celkového souboru ZŠ a SŠ (N=46)

Oblasti	Staniny										Celkem
	ST 1 -2		ST 3		ST 4 - 6		ST 7 - 8		ST 9		
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	
Zdraví	10	22%	12	26%	22	48%	2	4%	0	0%	46
Práce a zaměstnání	3	7%	3	7%	28	60%	11	24%	1	2%	46
Finanční situace	3	7%	4	9%	27	59%	9	19%	3	7%	46
Vztah k vlastním dětem	2	7%	0	0%	19	68%	5	18%	2	7%	28
Vlastní osoba	5	11%	7	15%	28	61%	6	13%	0	0%	46
Volný čas	5	11%	4	9%	25	54%	11	24%	1	2%	46
Manželství a partnerství	3	9%	1	3%	20	61%	6	18%	3	9%	33
Přátelé, známí a příbuzní	5	11%	3	7%	31	67%	7	15%	0	0%	46
Bydlení	2	4%	8	17%	23	50%	9	19%	4	9%	46

2.5 Pracovní a životní spokojenost učitelů základních škol a střední školy.

Jeden z mých cílů je zjištění pracovní a životní spokojenosti učitelů ve vybraných dimenzích na základních školách a střední škole. V této kapitole se budu tedy věnovat zjištění pracovní a životní spokojenosti učitelů jednotlivých druhů škol, které jsem si do svého výzkumu vybrala.

2.5.1 Pracovní a životní spokojenost učitelů základních škol

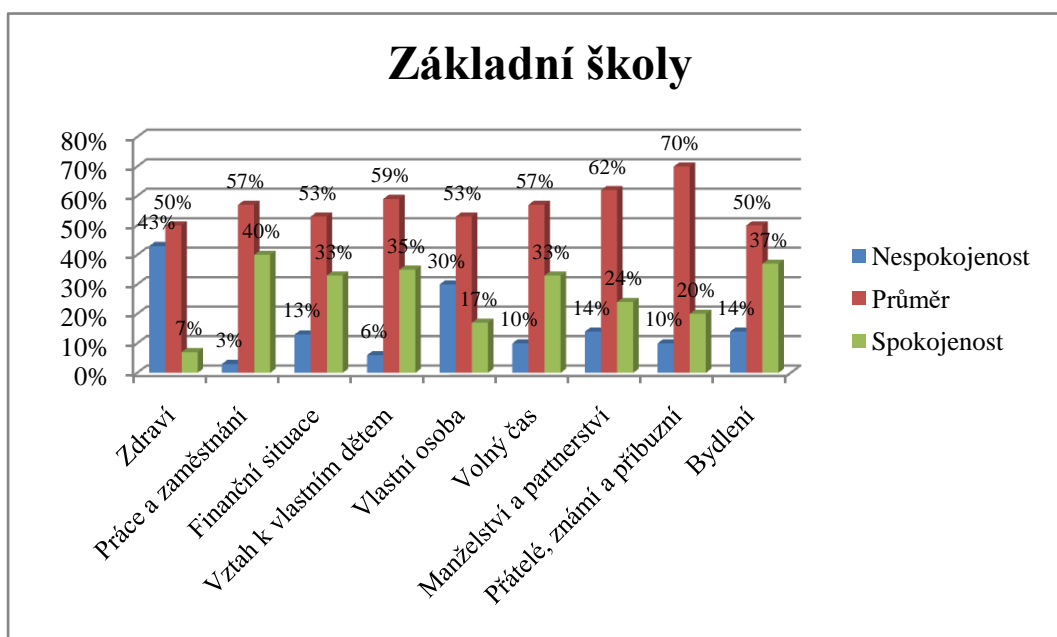
U vybraných oblastí DŽS jsem sečetla počet respondentů v jednotlivých staninech a zapsala v tabulce do sloupce absolutní četnost. Hodnotu absolutní četnosti jsem poté převedla na relativní četnost, aby bylo zřejmé kolik procent odpovědí je v jednotlivých oblastech a staninech.

Tabulka č. 2: Tabulka absolutních a relativních četností DŽS převedené na staniny u Základních škol (N=30)

Oblasti	Staniny										Celkem
	ST 1 - 2		ST 3		ST 4 - 6		ST 7 - 8		ST 9		
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	
Zdraví	7	23%	6	20%	15	50%	2	7%	0	0%	30
Práce a zaměstnání	0	0%	1	3%	17	57%	11	37%	1	3%	30
Finanční situace	1	3%	3	10%	16	53%	7	23,0%	3	10%	30
Vztah k vlastním dětem	1	6%	0	0%	10	59%	5	29%	1	6%	17
Vlastní osoba	4	13%	5	17%	16	53%	5	17%	0	0%	30
Volný čas	2	7%	1	3%	17	57%	10	33%	0	0%	30
Manželství a partnerství	3	14%	0	0%	13	62%	3	14%	2	10%	21
Přátelé, známí a příbuzní	2	7%	1	3%	21	70%	6	20%	0	0%	30
Bydlení	2	7%	2	7%	15	50%	9	30%	2	7%	30

Obdobně jako u celého souboru bylo zastoupeno nejvíce jedinců uvádějících mírnou až výraznou nespokojenost v oblasti Zdraví (43 %). Následovala oblast vlastní osoba, kde mírnou až výraznou nespokojenost vyjádřilo 30 % souboru. Naopak nadprůměrnou spokojenost vykazují respondenti v oblastech práce a zaměstnání (40 %) a bydlení (37 %). Podrobněji jsou výsledky vidět na následujícím grafu č. 5.

Graf č. 4: Graf pracovní a životní spokojenosti učitelů základních škol u vybraných oblastí DŽS (N=30)

2.5.2 Pracovní a životní spokojenost učitelů Střední školy Uničov

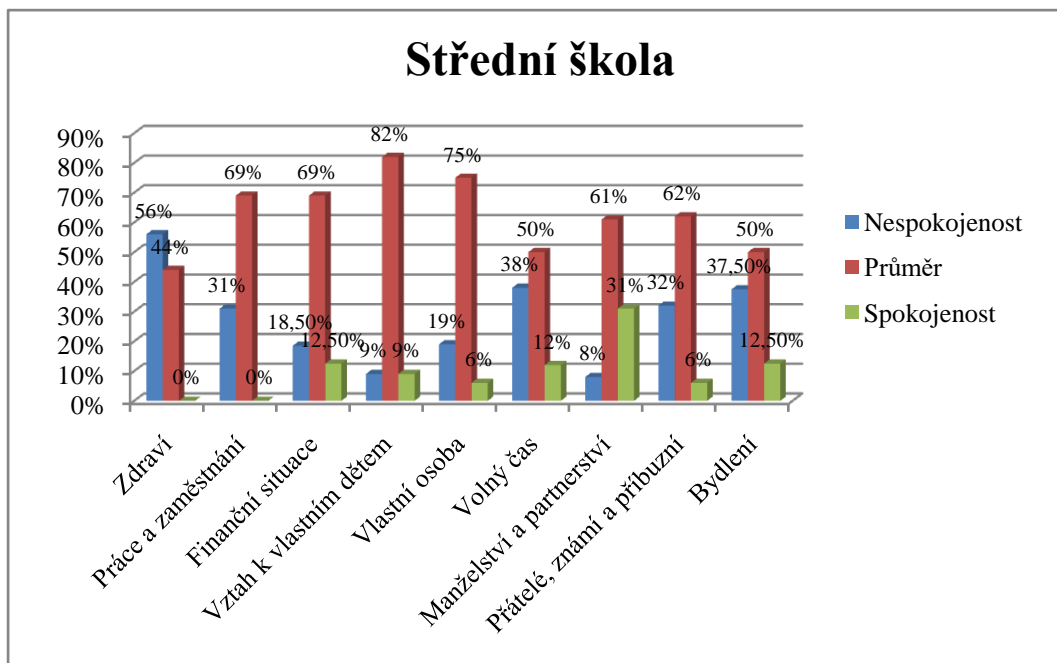
Výzkum probíhal stejně jako u zjišťování pracovní a životní spokojenosti učitelů základních škol.

Tabulka č. 3: Tabulka absolutních a relativních četností DŽS převedené na staniny u Střední školy Uničov (N=16)

Oblasti	Staniny										Celkem
	ST 1 -2		ST 3		ST 4 - 6		ST 7 - 8		ST 9		
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ	
Zdraví	3	19%	6	37%	7	44%	0	0%	0	0%	16
Práce a zaměstnání	3	19%	2	12%	11	69%	0	0%	0	0%	16
Finanční situace	2	12,5%	1	6%	11	69%	2	12,5%	0	0%	16
Vztah k vlastním dětem	1	9%	0	0%	9	82%	0	0%	1	9%	11
Vlastní osoba	1	6%	2	13%	12	75%	1	6%	0	0%	16
Volný čas	3	19%	3	19%	8	50%	1	6%	1	6%	16
Manželství a partnerství	0	0%	1	8%	8	61%	3	23%	1	8%	13
Přátelé, známí a příbuzní	3	19%	2	13%	10	62%	1	6%	0	0%	16
Bydlení	0	0%	6	37%	8	50%	0	0%	2	12,5%	16

Obdobně jako u celkového souboru a u základních škol vykazuje více jak polovina jedinců Střední školy v Uničově zvýšenou míru nespokojenosti v oblasti zdraví (56 %). Další oblastí, kde jedinci vyjádřili mírnou až výraznou nespokojenost je oblast volný čas (38 %). Rozdíl můžeme vidět v oblasti bydlení, kde je naopak 37 % jedinců se svým bydlením oproti základním školám mírně nespokojených. Zvýšenou spokojenost můžeme vidět v oblasti manželství a partnerství 31 %. V ostatních oblastech vykazuje více jak polovina respondentů průměrnou spokojenost. Výsledky znázorňuje také graf č. 6.

Graf č. 5: Pracovní a životní spokojenost v jednotlivých oblastech Střední školy (N=16)

2.6 Podrobná analýza pracovní a životní spokojenosti mezi základními školami a střední školou

V této kapitole se budu věnovat druhému z dílčích cílů, a to zjištění, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u základních škol a střední školy, protože jak už jsme si řekli výše, pracovní a životní spokojenost je nezbytnou součástí pro vykonávání jakékoliv profese.

2.6.1 Porovnání výsledků vybraných dimenzí DŽS u ZŠ a SŠ

Výsledky výzkumu jsem demonstrovala do grafického znázornění, které jsou vidět na předchozích grafech č. 5 a č. 6. Grafy ukazují, že na vybraných školách jsou výrazně nespokojeni se svým zdravotním stavem. Na základních školách je to 43 % jedinců, na střední škole je to více než polovina 56 % jedinců. Na základních školách jedinci vykazují výraznou spokojenost v oblasti práce a zaměstnání (40 %). Na rozdíl od střední školy, kde v této oblasti není žádný jedinec výrazně spokojen. Na střední škole vykazuje 31 % respondentů nadprůměrnou spokojenost v oblasti manželství a partnerství. U základních škol je v této oblasti nadprůměrně spokojeno pouze 24 % respondentů. V ostatních oblastech se učitelé obou škol nachází v průměru spokojenosti.

2.6.2 Zjištění rozdílnosti mezi mírou spokojenosti u ZŠ a SŠ

Jedním z mých cílů je zjištění, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u ZŠ a SŠ. Pro zjištění, jsem zvolila Studentův t-test.

Součástí sledování rozdílů v jednotlivých oblastech ZŠ bylo ověření H_1 o vyšší spokojenosti učitelů ZŠ v oblasti práce a zaměstnání.

Pro vyhodnocení výsledků jsem zvolila kritické hodnoty pomocí příslušného kvantilu pro NNR (Normované normální rozdělení). Pro testování jsem zvolila hladinu významnosti 0,05 (5 %). Kvantil normovaného normálního rozdělení má u $u_{0,95}$ na hladině významnosti 0,05 hodnotu 1,645. Hodnota testovací statistiky $> u_{0,95}(1,645)$. Tabulka č. 4 přináší výsledky Studentova t-testu. Při ověřování cíle nebyly zjištěny žádné významné rozdíly mezi pedagogy ve sledovaných dimenzích mezi ZŠ a SŠ. Z výsledků zároveň vyplývá, že H_1 (Učitelé na základních školách jsou významně spokojenější v oblasti práce a zaměstnání, než učitelé na střední škole) zamítám.

Tabulka č. 4: Výsledky Studentova t-testu pro zjištění rozdílu spokojenosti u ZŠ a SŠ u vybraných oblastí DŽS (N=46)

Oblasti DŽS	ZŠ			SŠ			t-test
	Prům. HS u ZŠ	Sm. odch.	Rozptyl	Prům. HS u SŠ	Sm. odch.	Rozptyl	
Zdraví	35,23	6,64	45,63	32,81	4,20	18,83	0,1479
Práce a zaměstnání	39,76	5,08	26,67	32,12	6,01	38,52	0,0003
Finanční situace	36,23	7,41	56,81	31,87	7,74	63,85	0,0827
Vztah k vlastním dětem	41,82	4,40	20,53	41	4,42	21,49	0,6845
Vlastní osoba	37,2	6,56	44,58	37,31	3,65	14,23	0,9421
Volný čas	38,3	6,42	42,63	33,56	7,85	65,73	0,0546
Manželství a partnerství	40,23	7,44	58,19	42,15	4,09	18,14	0,3550
Přátelé, známí a příbuzní	38,16	5,51	31,39	34,81	5,17	28,56	0,0548
Bydlení	39,6	7,00	50,66	37,25	6,09	39,53	0,2572

2.7 Výsledky souvislosti mezi délkou praxe a spokojeností učitelů vybraných oblastí DŽS

Posledním cílem mé bakalářské práce je zjištění, zda pracovní a životní spokojenost souvisí s délkou praxe učitelů u vybraných oblastí DŽS. Abych mohla tento cíl splnit a rozhodnout, zda spokojenost souvisí s délkou praxe, zvolila jsem statistickou metodu korelace. Cílem bylo zjistit, zda se v oblasti práce a zaměstnání jedná o statisticky významnou souvislost. Výsledky uvedené v následující tabulce č. 5 ukazují,

že nebyla prokázána statisticky významná souvislost mezi délkou praxe, věkem a sledovanými dimenzemi DŽS, kromě oblasti bydlení, kde korelační koeficient naznačuje slabou pozitivní souvislost mezi délkou praxe i věkem. Zároveň nás výsledek o korelaci mezi délkou praxe a oblasti *Práce a zaměstnání* vede k zamítnutí H_2 .

Tabulka č. 5: Korelace mezi délkou praxe a věkem respondentů u vybraných oblastí DŽS (N=46)

Oblasti DŽS	Prům. HS DŽS	Korelace DŽS	
		délka praxe	věk
Zdraví	34,39	0,026	0,022
Práce a zaměstnání	37,1	- 0,069	- 0,048
Finanční situace	34,71	0,091	0,047
Vztah k vlastním dětem	41,53	0,128	0,116
Vlastní osoba	37,23	0,173	0,204
Volný čas	36,65	0,111	0,114
Manželství a partnerství	41	0,229	0,167
Přátelé, známí a příbuzní	37	0,059	0,101
Bydlení	38,78	0,337	0,395

2.8 Diskuse

V mém výzkumu jsem se zabývala mírou pracovní a životní spokojenosti učitelů u vybraných škol. Dotazníkem rozdaných na základních školách a střední škole bylo zjištěno, že učitelé na těchto školách jsou v pásmu průměru spokojenosti. Stejně je na tom výzkumu, který provedla Dvořáková (2005). Zkoumala, jak učitelé středních škol ve městě Tábor vnímají pracovní a životní spokojenost. Bylo zjištěno, že celková pracovní a životní spokojenost učitelů se také nachází v oblasti průměru spokojenosti. Totéž ukázal výzkum Dolanské (2016), která zkoumala spokojenost učitelů na soukromých a státních středních školách ve zlínském kraji. Cílem práce bylo zjistit míru životní spokojenosti ve vybraných dimenzích dotazníku DŽS, zjistit, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u ZŠ a SŠ a ověřit hypotézu, že s délkou praxe stoupá spokojenost s prací a zaměstnáním.

Ve většině oblastí spadaly výsledky v 50 - ti a více procentech do normy, kromě oblasti *Zdraví*, kde podprůměrem bylo 48% výsledků. Toto zjištění se neshoduje s výsledky Žežulku (2014), který zjistil, že jsou učitelé podprůměrem spokojenosti v oblasti finančního ohodnocení, s rodiči dětí, samotnými dětmi a kolektivem. Mé výsledky se neshodují ani s výzkumem Dvořákové (2005), kde je nízká spokojenost pouze v oblasti finanční situace. Stejně je na tom výzkum Dolanské (2016). Učitelé, zde vykazují největší nespokojenost v oblasti mzdy a kariérního růstu. Důvodem nespokojenosti se zdravotním stavem, může být stále zvyšující se uspěchanost dnešních lidí a tím i zvyšující se míra stresu, která vede k různým zdravotním problémům. Při porovnání mého výzkumu s uvedenými výzkumy je značný rozdíl v oblasti finančního ohodnocení. Předchozí výsledky uvádí, že jsou respondenti nespokojeni v oblasti financí, mzdy a kariérního růstu. V mém případě tomu tak není. 59 % výsledků je v oblasti kolem průměru spokojenosti a 26 % výsledků je nadprůměrem spokojenosti. Důvodem může být postupné zvyšování platu státních zaměstnanců.

Při zjišťování, zda existují rozdíly ve spokojenosti v oblasti práce a zaměstnání mezi ZŠ a SŠ, nebyly mezi pedagogy zjištěny žádné významné rozdíly. Důvodem může být velikost souboru respondentů mého výzkumu. Výsledky ukázaly, že s prací a zaměstnáním jsou nadprůměrně spokojeni učitelé na ZŠ (40 %). Výsledky se shodují s výzkumem B. Vašina (2010), který se zabýval souvislostmi mezi životní spokojeností a jednotlivými typy škol a zjistil, že učitelé na středních školách, především na gymnáziích a středních odborných školách jsou spíše nespokojeni. Důvodem může být větší zatížení středoškolských učitelů, nebo přípravy na státní maturity. Pokud se zaměřím na jednotlivé druhy škol. Na ZŠ odpovídalo ve staninu 1 – 3 43 % respondentů v oblasti zdraví. Naopak nadprůměrně je spokojeno 40 % respondentů v oblasti práce a zaměstnání. Tyto výsledky se shodují s výsledky Žežulku (2014), který zjistil, že učitelé jsou nejvíce spokojeni v oblasti práce a zaměstnání, konkrétněji s délkou pracovní doby

a možností pracovat z domova. Důvodem může být délka dovolené pedagogů. U SŠ je nejvíce nespokojených také v oblasti zdraví (56 %). Nadprůměrně je spokojeno 31 % respondentů v oblasti manželství a partnerství. U tohoto zjištění může být důvod průměrný věk respondentů na SŠ, jde spíše o pedagogy středního věku a dá se předpokládat, že budou mít stálého partnera, nebo již budou několik let v manželství.

Zaměřila jsem se také na souvislost délky praxe a spokojenosti učitelů. U našeho souboru nebyla nalezena významná korelace u celkového souboru mezi délkou praxe a spokojeností učitelů s prací a zaměstnáním. Výsledek se neshoduje se studií P. Kusáka a E. Urbanovské (2005), z které vyplynulo, že se zvyšující se praxí, roste spokojenost učitelů. Statisticky významná souvislost se nepotvrdila ani u věku. Důvodem nepotvrzení souvislostí může být velikost zkoumaného souboru. Slabou pozitivní souvislost mezi délkou praxe a věkem naznačuje korelační koeficient v oblasti bydlení. Důvodem tohoto zjištění může být průměrné věkové zastoupení našeho souboru, které je 42 let. Převažují zde pedagogové, u kterých se dá předpokládat, že budou mít již stabilní zázemí.

Po provedení výzkumu pracovní a životní spokojenosti učitelů u vybraných škol můžu říci, že pracovní a životní spokojenost u vybraných dimenzí DŽS, odpovídá průměru spokojenosti. Zjištěné výsledky by mohly být využity při plánování rozvoje lidských zdrojů. Poskytování určitých pracovních benefitů, jako např. příspěvky na sportovní aktivity, wellness služby, masáže, potravinové doplňky. Mohla být to být cesta ke zvyšování nejen loajality vůči zaměstnavateli, ale především ke zvyšování požadovaných výkonů.

2.8.1 Limity práce

Výsledky mého výzkumu mohla ovlivnit velikost souboru, protože v mém výzkumném souboru bylo pouze 46 respondentů, kde SŠ byla zastoupena pouhými 16 osobami a je to jeden z faktorů, který mohl přispět k výsledkům. Abych potvrdila naznačené výsledky, bylo by potřeba v šetření pokračovat s větším počtem učitelů.

ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce bylo zjištění pracovní a životní spokojenosti učitelů vybraných škol. Výzkum probíhal v období prosinec až leden na dvou základních školách a jedné střední škole. Práce byla rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou.

Teoretická část se zabývala pracovní spokojeností obecně, konkrétněji pojmem práce, pracovní spokojeností učitelů a faktory ovlivňující pracovní spokojenost. Dále osobní pohodou, životní spokojeností a faktory ovlivňující životní spokojenost. Poslední kapitola této části se zabývala školstvím, jeho historickým vývojem, pojmem učitel a profesí učitele.

V první praktické části jsou vymezeny výzkumné cíle této práce, použité metody pro sběr dat a charakteristika respondentů. V druhé praktické části byl proveden výzkum pracovní a životní spokojenosti technikou dotazníku.

Při zjišťování míry spokojenosti pedagogů jsme zjistila, že ve většině sledovaných dimenzí (práce a zaměstnání, finanční situace, vlastní osoba, volný čas, vztah k vlastním dětem, manželství a partnerství a bydlení) odpovídaly výsledky v nadpoloviční většině spokojenosti. V jediné oblasti Zdraví, bylo zjištěno, že pouze 48 % výsledků odpovídalo průměrné spokojenosti a stejné procento 48 % výsledků spadalo do kategorie podprůměrně spokojených. Mezi učiteli ZŠ a SŠ nebyly nalezeny významné rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích. S prací a zaměstnáním jsou nadprůměrně spokojeni učitelé na ZŠ. Neprokázala se souvislost mezi délkou praxe a spokojeností s prací a zaměstnáním. Souvislost se neprokázala ani s věkem a spokojeností v oblasti práce a zaměstnání.

Závěrem této bakalářské práce jsem shrnula výsledky výzkumu. Cíle této práce, kterými bylo zjištění míry pracovní a životní spokojenosti učitelů ve vybraných dimenzích DŽS, zda jsou rozdíly ve spokojenosti ve sledovaných dimenzích učitelů u ZŠ a SŠ a jestli pracovní a životní spokojenost učitelů souvisí s délkou praxe, byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. PAULÍK, Karel. *Psychologické aspekty pracovní spokojenosti učitelů*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 1999. 135 s. ISBN 80-7042-550-4.
2. KOLLÁRIK, Teodor. *Psychologické aspekty pracovnej spokojenosti*. Vyd. 1. Bratislava, 1979.
3. DLOUHÁ, Drahomíra. *Psychologie práce*. 3., nezměn. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2008. 60 s. ISBN 978-80-7375-191-3.
4. BLATNÝ, Marek a kol. *Psychologie osobnosti: hlavní témata, současné přístupy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 301 s. Psyché. ISBN 978-80-247-3434-7.
5. ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Psychologické aspekty v práci učitele*. Vyd. 1. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010. 116 s. ISBN 978-80-7368-913-1.
6. FAHRENBERG, J., KURTEK, M., SCHUMACHER, J., BRÄHLER, E. (2001). *Dotazník životní spokojenosti*. Praha: Testcentrum
7. ŘEHULKA, Evžen. *Zdraví - učitelé - škola*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 211 stran. ISBN 978-80-210-8254-0.
8. PRŮCHA, Jan. *Učitel: současné poznatky o profesi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 154 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-621-7.
9. BEDRNOVÁ, Eva a NOVÝ, Ivan. *Psychologie a sociologie řízení*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2002. 586 s. ISBN 80-7261-064-3.
10. KOLLÁRIK, Teodor. *Spokojnosť v práci*. Bratislava, 1986.
11. PROVAZNÍK, Vladimír a kol. *Psychologie pro ekonomy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1997. 230 s. ISBN 80-7169-434-7.

12. PROVAZNÍK, Vladimír a kol. *Psychologie pro ekonomy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1997. 230 s. ISBN 80-7169-434-7.
13. KEBZA, Vladimír a Iva ŠOLCOVÁ. Koncept osobní pohody (well-being) a jeho psychologické a interdisciplinární souvislosti. BLATNÝ, Marek et. al. *PSYCHOSOCIÁLNÍ SOUVISLOSTI OSOBNÍ POHODY*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 28. ISBN 80-86633-35-7
14. FONTANA, David. *Psychologie ve školní praxi: příručka pro učitele [Fontana, 2003]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2003. 383 s. ISBN 80-7178-626-8.
15. VAŠINA, B. (2010). *Učitelé v České republice a jejich pracovní zátěž*. In Šimíčková Čížková, J. (Ed.), *Psychologické aspekty v práci učitele (5 - 25)*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě. ISBN 978-80-7368-913-1.
16. URBANOVSKÁ, E., KUSÁK, P. *Syndrom vyhoření ve vztahu k vnímání pracovní zátěže*. In *Psychologické otázky výchovy, vzdělávání a poradenství*. (Sborník z mezinárodní konference, Pdf UP Olomouc, 13. - 14. 10. 2005). Pdf UP Olomouc, 2005, str. 101-115. ISBN 80-244-1228-4.
17. JŮVA, Vladimír a JŮVA, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. 6., rozš. vyd. Brno: Paido, 2007. 91 s. ISBN 978-80-7315-151-5.

Odborný článek

1. MACEK, Petr, Marek BLATNÝ a Liduška OSECKÁ. Osobnostní předpoklady spokojenosti: temperament a zaměřenost. Výzkumné zprávy PsÚ AV ČR, Brno, 1998, roč. 4, č. 6, s. 1-3. ISSN 1211-8818.

Zákon

1. ČESKO. Zákon č.262/2006 Sb. Zákoník práce, ze dne 21. dubna 2006. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 84/2006. Dostupné z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

Elektronické zdroje

1. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Vysoká škola* [online]. ©2020 [citováno 2020-02-09]. Dostupný z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Vysok%C3%A1_%C5%A1kola&oldid=18090222
2. Centrum pro výzkum veřejného mínění: *Prestiž povolání – červen 2019* [online]. ©2019 [citováno 2020-02-09]. Dostupný z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ekonomicke/prace-prijmy-zivotni-uroven/4990-prestiz-povolani-cerven-2019>
3. Markéta Bačáková. *Vzdělávání v České republice* [online]. Praha: UNHCR, 2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/vzdelavani-v-cr-prirucka-pro-rodice-cz.aspx>
4. Marie Vraná. *Statistika – korelace* [online]. Brno: Mendelova Střední škola, Nový Jičín, 2013 [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/3051402/>
5. Bc. DVOŘÁKOVÁ, Kristýna. *Vnímání životní a pracovní spokojenosti u učitelů středních škol* [online]. České Budějovice, 2015 [citováno 2020-04-01]. Diplomová práce. Dostupná z: https://theses.cz/id/7ywf0/Diplomov_prce_final.pdf
6. Ing. DOLANSKÁ, Aneta. *Pracovní spokojenost středoškolských učitelů* [online]. Zlín, 2016 [citováno 2020-04-01]. Bakalářská práce. Dostupná z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/36953/dolansk%C3%A1_2016_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y
7. ŽEŽULKA, Jiří. *Analýza pracovní spokojenosti učitelů na základních školách* [online]. Praha, 2014 [citováno 2020-04-01]. Bakalářská práce. Dostupná z: https://vskp.vse.cz/42399_analyza_pracovni_spokojenosti_ucitelu_na_zakladnich_skolach

8. KALMAN, Michal et al. *O zdraví a životním stylu dětí a školáků* [online]. 1 vydání, Olomouc: univerzita Palackého, 2011 [citováno 2020-04-03]. Národní zpráva. Dostupná z:
https://www.olympic.cz/financovani/docs/HBSC_2010_narodni_zprava_o_zdravi_a_zivotnim_stylu_deti_a_skolaku_offline.pdf

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví respondentů celkového souboru (N=46).....	24
Graf č. 2: Věk respondentů celkového souboru (N=46)	24
Graf č. 3: Délka praxe respondentů celkového souboru (N=46)	25
Graf č. 4: Graf pracovní a životní spokojenosti učitelů základních škol u vybraných oblastí DŽS (N=30).....	27
Graf č. 5: Pracovní a životní spokojenost v jednotlivých oblastech Střední školy (N=16)	29

SEZNAM TABULEK

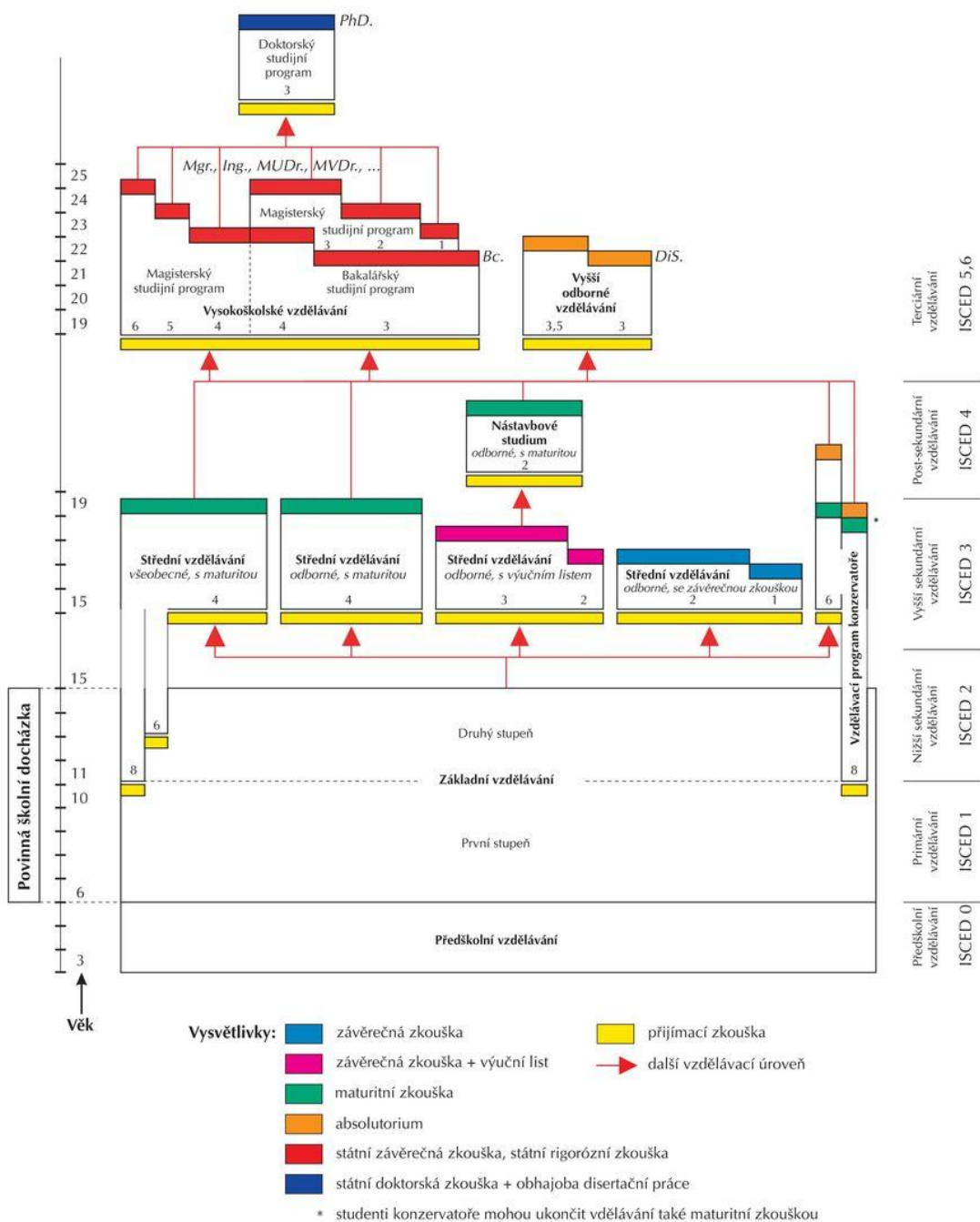
Tabulka č. 1: Tabulka absolutních a relativních četností výsledků DŽS převedené na staniny u celkového souboru ZŠ a SŠ (N=46)	26
Tabulka č. 2: Tabulka absolutních a relativních četností DŽS převedené na staniny u Základních škol (N=30)	27
Tabulka č. 3: Tabulka absolutních a relativních četností DŽS převedené na staniny u Střední školy Uničov (N=16)	28
Tabulka č. 4: Výsledky Studentova t-testu pro zjištění rozdílu spokojenosti u ZŠ a SŠ u vybraných oblastí DŽS (N=46)	30
Tabulka č. 5: Korelace mezi délkou praxe a věkem respondentů u vybraných oblastí DŽS (N=46)	31

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Schéma vzdělávacího systému České republiky

Příloha č. 2 – Prestiž povolání v roce 2019

Schéma vzdělávacího systému České republiky

Vzdělávací systém České republiky [leták]. 2. vydání, Praha, 2006. Náklad 6000 výtisků. Národní vzdělávací fond, o. p. s., Národní informační středisko pro poradenství, Opletalova 25, 110 00 Praha 1. Vydáno s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Evropského společenství v rámci programu Leonardo da Vinci. Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání a Český statistický úřad. ISBN 80-86728-29-3

Příloha č. 2 – Prestiž povolání v roce 2019

Rok		Profese
2019		
Pořadí	Průměr	
1.	88,6	Lékař
2.	77,3	Vědec
3.	77	Zdravotní sestra
4.	72,2	Učitel na vysoké škole
5.	70,1	Učitel na základní škole
6.	67,5	Soudce
7.	61,4	Projektant
8.	61,1	Soukromý zemědělec
9.	60,8	Policista
10.	60,3	Programátor
11.	56,4	Voják z povolání
12.	55,9	Truhlář
13.	53,9	Starosta
14.	52,7	Majitel malého obchodu
15.	51,8	Účetní
16.	50,6	Profesionální sportovec
17.	50,5	Manažer
18.	47,4	Stavební dělník
19.	45,5	Bankovní úředník
20.	43,9	Ministr
21.	43,5	Prodavač
22.	40,3	Novinář
23.	38,5	Sekretářka
24.	36,7	Kněz
25.	34,5	Uklízečka
26.	31	Poslanec

Zdroj: CVVM ©2019